

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

100 DE LUCRURI DESPRE

ISTORIE

Texte de

Laura Cowan, Alex Frith,
Minna Lacey și Jerome Martin

Ilustrații de

Federico Mariani și Parko Polo

Layout și design de

Freya Harrison, Lenka Hrehova
și Amy Manning

Consultant de specialitate

Dr. Anne Millard

LITERA®
București
2019

Ce este istoria?

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Istoria este un mod de a afla lucruri despre trecut. Trecutul se poate pierde în drumul lui spre prezent și de aceea istoricii trebuie să fie ca niște detectivi, examinând orice **dovadă** sau **sursă**, pentru a afla ce s-a întâmplat.

Dovezi

Cărți

Ziare

Obiecte umane

Unelte

Jurnale, scrisori, înregistrări audio sau video

Descoperiri arheologice

Rămășițe umane

Primii istorici se bazuau pe surse scrise sau vorbite. Istoricii moderni folosesc orice pot pentru a descoperi informații despre trecut.

Arheologii – cum sunt eu – sapă în sături și examinează tot ce găsesc: obiecte, ruine și chiar schelete.

Cea mai importantă regulă? Să nu ai încredere într-o singură sursă dacă vrei să afli întreaga poveste!

Istorie

Istoria nu se referă doar la regi și războaie. Totul are o istorie și de aceea există multe tipuri sau **domenii**.

Istoricii își pun întrebări, dar nu suntem mereu de acord cu răspunsurile.

Politică

Limbă

Religie

Populație

Criminalitate

Femei

Artă

Explorări

Comerț

Medicină

Modă

Ce s-a întâmplat?

Când s-a întâmplat?

De ce s-a întâmplat?

1 Istoria nu începe...

cu anul 1. **libris .RO**

Respect pentru oameni și cărți

Populațiile străvechi aveau propriile modalități de înregistrare a momentelor când se petreceau evenimentele. Astăzi, un calendar standard este folosit pe tot globul, calendar pus la punct de istoricii creștini. Ei au făcut din anul nașterii lui Iisus Hristos anul 1, dar multe evenimente istorice au avut loc înainte.

Zilele noastre

731 AD (adică d.Hr.)

Un călugăr englez pe nume Beda a scris *Istoria ecleziastică a poporului englez*. El a fost primul scriitor care a folosit inițialele AD pentru anii de după nașterea lui Hristos. Ele provin de la *Anno Domini*, adică „în anul Domnului”, în latină.

525 d.Hr.

Un călugăr scit pe nume Dionisie Exiguul a calculat anul nașterii lui Iisus Hristos – anul 1. Istoricii de azi cred că Iisus s-a născut, de fapt, cu șapte ani înaintea aceluia moment.

1 d.Hr.

Datele de dinaintea anului 1 sunt socotite invers, începând cu **1 î.Hr.**, care înseamnă „1 înainte de Hristos”.
Nu există anul zero.

1 î.Hr.

Cu cât te uiți mai departe în timp, cu atât mai inexacte devin datele – și orice altceva.

4 î.Hr.

6 î.Hr.

100 î.Hr.

3300 î.Hr.

Astăzi, unii folosesc **e.n.** și **î.e.n.** Aceste inițiale provin de la „era noastră” și „înaintea erei noastre”. O altă prescurtare importantă este **cca** – de la „circa”, un termen care în latină însemna „aproximativ” – și se pune înaintea datelor care nu sunt sigure.

Unele dintre primele scrieri cunoscute sunt sumeriene, din cca 3000 î.Hr.

2 „Istoria” a fost inventată...

de un scriitor și călător antic grec.

Respect pentru oameni și cărți

Cu peste 2 400 de ani în urmă, un scriitor grec pe nume Herodot a adunat mărturii directe asupra bătăliilor și altor evenimente din trecut, și le-a analizat cauzele și efectele. Acest lucru îl face primul istoric adevărat al lumii.

În 440 î.Hr., Herodot și-a „publicat” lucrarea, citind-o cu voce tare spectatorilor de la Jocurile Olimpice.

Și Atena a obținut o victorie uimitoare asupra perșilor, în bătălia de la Maraton...

Herodot a străbătut Grecia și bazinul Mediteranei adunând tot felul de informații, inclusiv privind culturi și obiceiuri locale. El și-a numit vasta operă *Istoriei*. *Historie*, în greaca veche, înseamnă „cercetare”.

Lucrarea lui Herodot ne dezvăluie multe lucruri despre viața din vechime. Dar nu toate poveștile sale sunt credibile.

De exemplu, el a descris oameni cu un singur ochi, din nordul Europei, care se luptau pentru aur cu grifoni sau cu dragoni.

3 Prima hârtie...

a fost făcută din scoarță de copac, năvoade și zdrențe.

Respect pentru oameni și cărți

Se spune că în secolul II d.Hr., Cai Lun, un funcționar care lucra pentru împăratul Chinei, ar fi observat cum viespile făceau cuiburi ca de hârtie din lemn mestecat.

Inspirat de viespi, Cai Lun a făcut o pastă din scoarță de dud, năvoade și zdrențe. El a întins-o pe un panou și a lăsat-o să se usuce...

... și a jupuit o foaie de hârtie.

În secolele următoare, fabricarea hârtiei s-a răspândit lent în restul lumii...

Ea avea o suprafață de scris mult mai bună decât a bambusului, mătăsii sau oaselor, folosite de scribi – scriitorii profesioniști – înainte.

Secolul VI
Coreea
și Vietnam

Secolul VII
India și Japonia

Secolul VIII
Asia Centrală
și Orientul Mijlociu

Secolul XI
Africa de Nord
și Europa

Acum peste 2 000 de ani, vechii egipteni au folosit pentru scris un material numit **papirus**, din tulpini presate ale plantei de papirus.

Papirusul nu este făcut din pulpă de lemn, deci nu este considerat o adevărată hârtie.

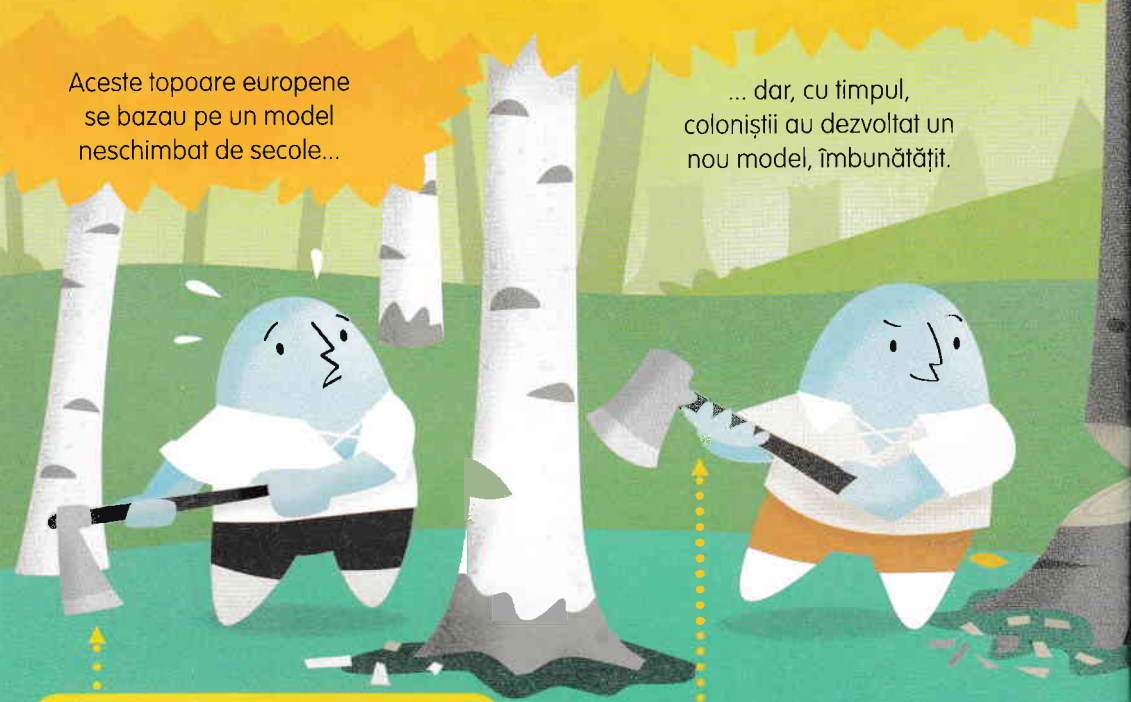
4 A fost nevoie de topoare noi... pentru colonizarea Lumii Noi.

Respect pentru băieții și cărți

Pe la 1700, europenii au început să colonizeze coasta estică a Americii de Nord – o parte din ceea ce ei numeau „Lumea Nouă”. La sosire, prioritatea lor a fost să transforme în ogoare peisajul plin de păduri dese și străvechi. Dar curând și-au dat seama că topoarele lor nu erau potrivite pentru a tăia arbori atât de masivi.

Aceste topoare europene se bazau pe un model neschimbat de secole...

... dar, cu timpul, coloniștii au dezvoltat un nou model, îmbunătățit.

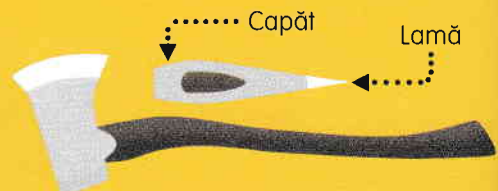
Model de topor comercial european

- * Mâner scurt și drept
- * Ochi mare și rotund
- * Lamă lungă, instabilă

Model de topor american de doborât copaci

- * Mâner lung și curbat
- * Ochi îngust, triunghiular
- * Lamă scurtă, echilibrată de un capăt greu
- * Poate tăia copacii **de trei ori mai repede**

Acest model este încă folosit în toată lumea.

Pe la 1850, americanii foloseau noile topoare pentru a defrișa o suprafață de mărimea insulei Manhattan (vreo 60 km pătrați) la fiecare 36 de ore.

Acest lucru avea să schimbe pentru totdeauna peisajul american.

O unealtă politică

Topoarele au reprezentat o parte atât de importantă a culturii americane încât, în anii 1860, președintele Abraham Lincoln a inclus în aparițiile sale publice o demonstrație a priceperii sale la tăiat copaci.

5 Realizarea unei cărți dura doi ani...

înainte ca tiparnița să fie inventată în Europa.

Scrierea unei cărți poate lua mult timp, dar fabricarea unei cărți noi implica, pe vremuri, copierea ei de mână. Era un proces deosebit de elaborat, întreprins doar de călugări pentru mănăstirile lor sau pentru oameni bogați.

CUM SE FACE O CARTE

- 1 Spală, înmoaie, întinde și curăță pielea de animal pentru a realiza pergament.
- 2 Îndoiește pergamentul pentru a forma 8 pagini (o fasciculă) și trasează linii pe care vei scrie.
- 3 Adaugă cuvintele cu mână, folosind o pană ascuțită la vârf și ceară (acest lucru era făcut de un călugăr numit scrib).
- 4 Diktează imagini în jurul cuvintelor și adaugă litere decorate, numite anluminuri.
- 5 Coase cartea laolaltă și îmbracă-o în piele. Fiecare fasciculă este cusută cu sfori care formează cotorul cărții și este presată.

Cărțile erau foarte prețioase. În Europa, se găseau doar în casele oamenilor

bogați, în biserici și în bibliotecile mănăstirilor, iar mai târziu ale universităților.

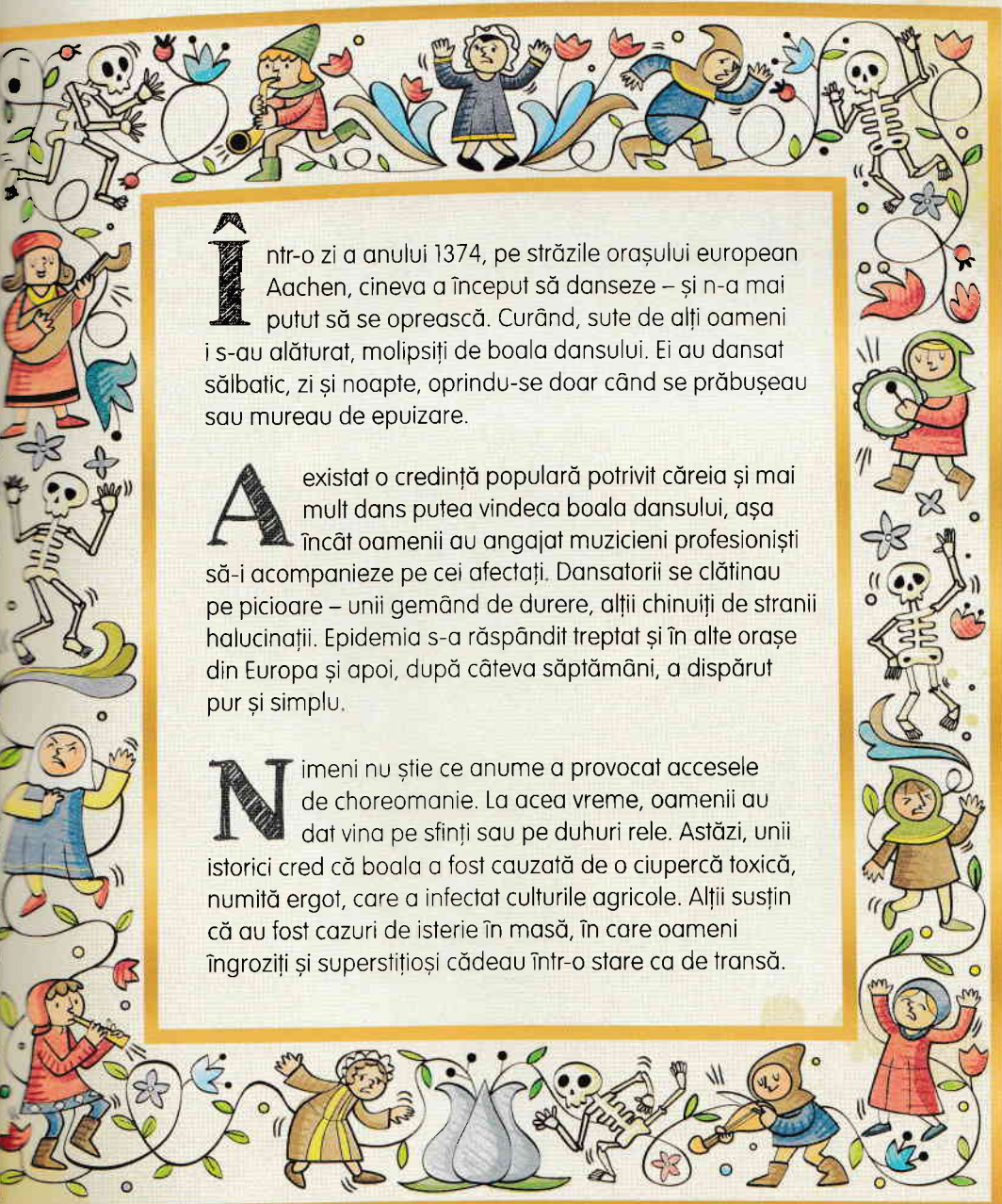

6 Choreomania...

Îi făcea pe oameni să danseze până cădeau.

Respect pentru oameni și cărți

De-a lungul Evului Mediu, oamenii au fost afectați de izbucniri ale unei misterioase boli a dansului, numită **choreomanie**. Boala lovea fără avertisment, era foarte contagioasă și putea fi mortală.

Intr-o zi a anului 1374, pe străzile orașului european Aachen, cineva a început să danseze – și n-a mai putut să se oprească. Curând, sute de alți oameni i s-au alăturat, molipsiți de boala dansului. Ei au dansat sălbatic, zi și noapte, oprindu-se doar când se prăbușeau sau mureau de epuizare.

A existat o credință populară potrivit căreia și mai mult dans putea vindeca boala dansului, așa încât oamenii au angajat muzicieni profesioniști să-i acompanieze pe cei afectați. Dansatorii se clătinau pe picioare – unii gemând de durere, alții chinuți de stranii halucinații. Epidemia s-a răspândit treptat și în alte orașe din Europa și apoi, după câteva săptămâni, a dispărut pur și simplu.

Nimeni nu știe ce anume a provocat accesele de choreomanie. La acea vreme, oamenii au dat vina pe sfinți sau pe duhuri rele. Astăzi, unii istorici cred că boala a fost cauzată de o ciupercă toxică, numită ergot, care a infectat culturile agricole. Alții susțin că au fost cazuri de isterie în masă, în care oameni îngrozii și superstițioși cădeau într-o stare ca de transă.

7 Doi președinți americani... au fost arestați pentru mănânat nebunesc al cailor.

Respect pentru oameni și cărți

Ulysses S. Grant a fost prins în repetate rânduri mănându-și trăsura cu viteză.

Franklin Pierce a fost bănuțit cã ar fi dat peste o femeie cu calul sãu.

Aceastã diagramã prezintã primii 40 de președinți ai SUA, care au guvernat între 1789 și 1989.

- Cãlãreți nesãbuiți
- Nãscut în Marea Britanie
- Asasinat
- A supraviețuit unei tentative de asasinat
- Luptãtori înfocați
- Ținea aligatori
- Ținea papagali
- Femeie

1. George Washington

2. John Adams

3. Thomas Jefferson

4. James Madison

5. James Monroe

6. John Quincy Adams

7. Andrew Jackson

8. Martin Van Buren

9. William Henry Harrison

10. John Tyler

11. James K. Polk

12. Zachary Taylor

13. Millard Fillmore

14. Franklin Pierce

15. James Buchanan

16. Abraham Lincoln

Opt dintre primii nouã au fost nãscuți supuși britanici.

Președinții SUA au una dintre cele mai periculoase slujbe din aceastã țarã. Patru au fost asasinați în timpul mandatului.

Doi au fost împușcați de prezumțivi asasini, dar au supraviețuit.

Respect pentru oameni și cărți

Abraham Lincoln a fost un campion renumit, câștigând 299 de meciuri de luptă din **300**.

Doi președinți au avut aligatori drept animale de companie.

Șapte președinți au ținut papagali la Casa Albă.

Papagalul lui Andrew Jackson era renumit pentru înjurăturile sale colorate.

17. Andrew Johnson

18. Ulysses S. Grant

19. Rutherford B. Hayes

20. James A. Garfield

21. Chester Arthur

22. Grover Cleveland

23. Benjamin Harrison

24. Grover Cleveland

25. William McKinley

26. Theodore Roosevelt

27. William Howard Taft

28. Woodrow Wilson

29. Warren G. Harding

30. Calvin Coolidge

31. Herbert Hoover

32. Franklin D. Roosevelt

33. Harry S. Truman

34. Dwight D. Eisenhower

35. John F. Kennedy

36. Lyndon B. Johnson

37. Richard Nixon

38. Gerald Ford

39. James Carter

40. Ronald Reagan

Peste 200 de femei au intrat în campania electorală pentru a deveni președinte al SUA. **Niciuna** nu a fost aleasă.

